

ความหมายของสีตามประเพณีไทย

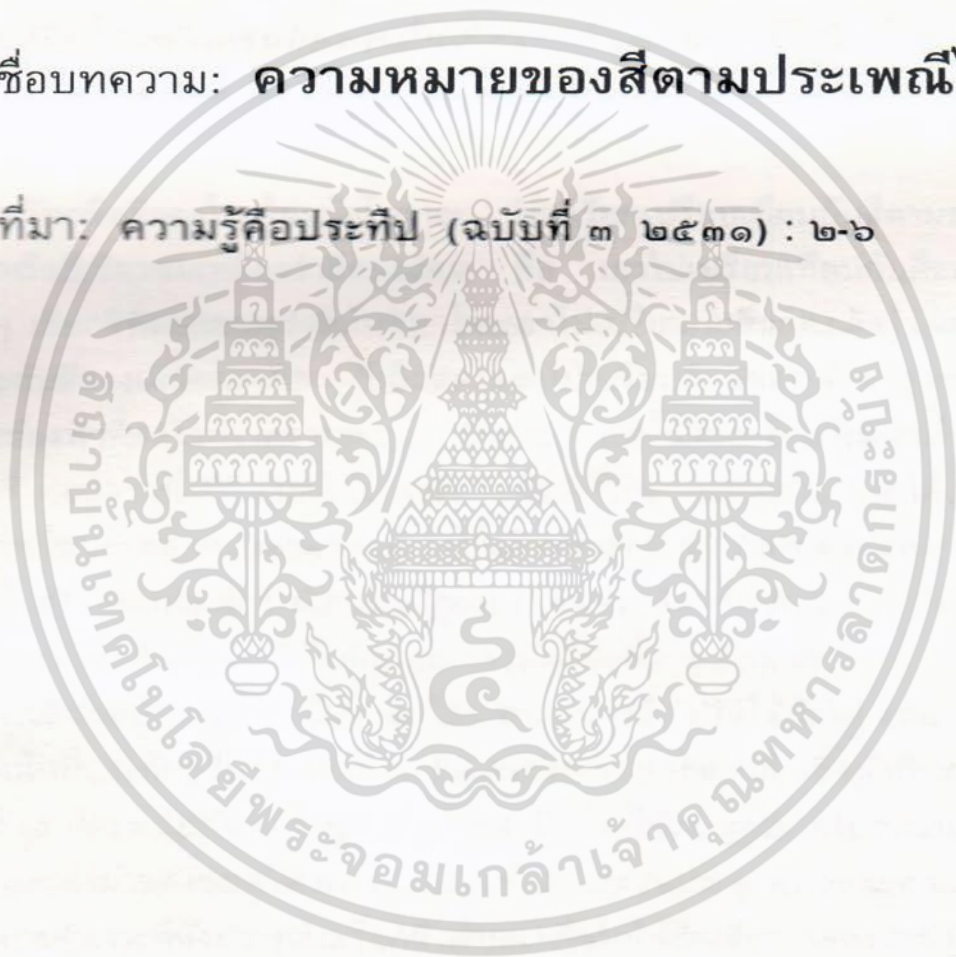

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เขียน: ส. พลายน้อย

ชื่อบทความ: ความหมายของสีตามประเพณีไทย

ที่มา: ความรู้คือประทีป (ฉบับที่ ๓ ๒๕๓๑) : ๒-๖

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหมายของสีตามประเพณีไทย

ส.พลายน้อย

“การใช้สีตามประเพณีไทยโบราณ โดยเฉพาะบางสี ไม่ได้ใช้ทั่วไป เช่นสีแดง ถือเป็นสีสำหรับเจ้า ตำแหน่งที่ประทับหรือท้องพระโรงนิยมหาสีแดง นอกจากนี้ เสื้อผ้าที่ประชาชนใช้ก็ห้ามนุ่งห่มสีแดงอีกด้วย...”

การเรียกชื่อสีของไทยในสมัยโบราณ นิยมเรียกเปรียบเทียบกับสีตามธรรมชาติ เช่น เรียกสีทองอ่อนหรือสีเขียวอมเหลืองว่าสีทองอ่อน คือ เอาไปเปรียบเทียบกับสีของใบทองหรือใบกล้วยใบอ่อน ๆ เรียกสีที่ออกชมพูว่าสีทับทิม โดยเอาไปเปรียบกับสีของเมล็ดในผลทับทิม สีเลือดนกเอาไปเปรียบกับสีของเลือดของนก สีเลือดหมูเอาไปเปรียบกับสีของเลือดของหมู สีฟ้าเอาไปเปรียบกับสีของท้องฟ้าที่สดใสปราศจากเมฆ เป็นต้น ฉะนั้นสีของไทยจึงมีชื่อเรียกตรงกับสีตามธรรมชาติได้ทุกสี นอกจากนี้ สีที่นำมาใช้ย้อมผ้า ก็เป็นสีที่ได้จากเปลือกไม้ รากไม้ แก่นไม้ เช่น สีเหลืองได้จากหัวขมิ้นและดอกคำ เอามาตำย้อมเป็นสีจำปาอ่อน จำปาแก่ และสีหมากสุก (ผสมด่างและมะนาวเล็กน้อย) ก้านกรรณิกา ย้อมเป็นสีเหลืองอ่อนหรือสีนวลเหลือง มะกรูดย้อมเป็นสีเขียวอ่อนหรือเขียวนวลหรือสีกรักก็ใช้แก่นขนุน และยังมีพืชอื่น ๆ อีกมาก

การใช้สีตามประเพณีไทยโบราณ โดยเฉพาะบางสี ไม่ได้ใช้ทั่วไป เช่น สีแดง ถือเป็นสีสำหรับเจ้า ตำแหน่งที่ประทับหรือท้องพระโรง นิยมหาสีแดง นอกจากนี้ เสื้อผ้าที่ประชาชนใช้ก็ห้ามนุ่งห่มสีแดงอีกด้วย เพราะถือกันว่า “ไม่รู้จักที่ดำที่สูง มีกล่าวไว้ในกฎหมายโบราณบทหนึ่งว่า “อนึ่งผู้ใดตัดดอกไม้ และนุ่งผ้าแดงชมพูไพระกา... แลเขาไปในสวนประตู่ สวนตะพาน สวนในรั้วไก่ ในอุทยาน และหน้าพระที่นั่งประตู่ทับเรือก็ดี ฝ่ายผ้าเสื้อให้ฉีกเสีย” แสดงว่าถ้าใครนุ่งผ้าสีชมพูหรือผ้าที่สีออกไปทางแดงแล้ว ห้ามเข้าไปในเขตพระราชวังทีเดียว อนึ่ง ในสมัยรัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้านายและข้าราชการฝ่ายในมาประชุมสวดมนต์และฟังพระธรรมเทศนาทุกวันพระอุโบสถ ในวันดังกล่าวนี้ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระภูษาสีแสดแดงย้อมด้วยฝาง ฉะนั้น เจ้านายทุกพระองค์ที่เสด็จในวันนี้จึงต้องทรงภูษาย้อมฝางหรือทรงภูษาสีแสดที่คล้ายกันตามเสด็จด้วย จนถือเป็นแบบอย่างว่าเจ้านายที่จะเสด็จไปวัดในวันพระจะต้องทรงภูษาสีแสด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความหมายของสีธงชาติ

สีธงชาติไทยมี ๓ สี คือ สีแดง สีขาว และสีน้ำเงิน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ใช้เป็นธงชาติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ และพระราชทานนามว่า “ธงไตรรงค์” แปลว่า ธงสามสี มีความหมายดังนี้

สีแดง หมายถึงชาติและความสามัคคีของคนในชาติ

สีขาว หมายถึงศาสนาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะน้อมนำจิตใจของคนในชาติให้เป็นคน
มีศีลธรรม

สีน้ำเงิน หมายถึงพระมหากษัตริย์ผู้เป็นประมุขของประเทศ

ธงมหาราช

ธงประจำพระองค์พระมหากษัตริย์ได้เริ่มมีเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ได้เปลี่ยนแปลงลักษณะมาตามลำดับ และได้กำหนดให้เรียกชื่อว่า “ธงมหาราช” เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๕๓ จึงได้เปลี่ยนลักษณะและสีของมหาราชใหม่โดยกำหนดให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นสีเหลือง ตรงกลางมีรูปครุฑสีแดง ธงมหาราชเป็นธงประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อเชิญไปในกระบวนใด ก็เป็นที่หมายว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จโดยกระบวนนั้น หรือเชิญขึ้นประดิษฐานอยู่ ณ สถานที่ใด ก็เป็นที่หมายว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับอยู่ ณ ที่นั้น

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกำหนดให้ใช้สีเหลืองเป็นสีธงมหาราชจะมีพระราชดำริอย่างไรไม่ทราบ แต่มีที่นาสังเกตอยู่ว่า เครื่องขัตติยราชอิสริยาภรณ์ อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่ง มหาจักรีบรมราชวงศ์ (The Most Illustrious Order of the Royal House of Chakri) นั้น มีสายสะพายสีเหลือง อันเป็นสีของพระบรมราชวงศ์

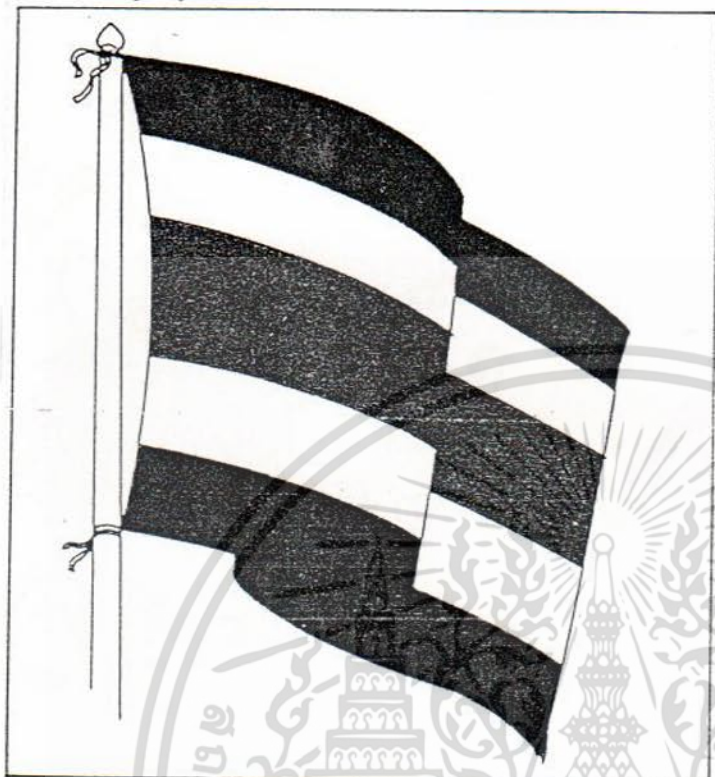
สีประจำวัน

สีประจำวันของไทยมาจากสีกายของเทวดา ใน ๑ สัปดาห์มี ๗ วัน เรียกชื่อวันตามลำดับ คือ อาทิตย์ จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ เสาร์ ชื่อวันทั้ง ๗ มาจากชื่อเทวดา สีกายของเทวดาเหล่านี้ต่างกันและมีประวัติดังต่อไปนี้

พระอาทิตย์ ตามตำนานว่า พระอิศวรเอาราชสีห์ ๖ ตัวมาป่า แล้วห่อด้วยผ้าสีแดง (Red Rose) พรหมด้วยน้ำอมฤตบังเกิดเป็นพระอาทิตย์ มีกายสีแดง

พระจันทร์ ตามตำนานว่า พระอิศวรร้ายพระเวทให้นางฟ้า ๑๕ นางกลายเป็นผงดะเอียด แล้วห่อด้วยผ้าสีเหลืองอ่อน (Light Yellow) ประพรหมด้วยน้ำอมฤต ก็บังเกิดเป็นพระจันทร์ มีกายสีเหลืองนวล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระอังคาร ตามตำนานว่า พระอิศวรร้ายพระเวทให้กระบือ ๘ ตัว กลายเป็นผงแล้วห่อด้วยผ้าสีแดงหลัว ก็บังเกิดเป็นพระอังคาร มีสีกายเป็นสีแก้วเพทาย (แดงหลัว) บางแห่งก็ว่าเป็นสีชมพู

พระพุธ ตามตำนานว่า พระอิศวรร้ายพระเวทให้พญาชสาร ๑๗ ตัว กลายเป็นผงแล้วห่อด้วยผ้าสีเขียวใบไม้ ประพรมด้วยน้ำอมฤตก็บังเกิดเป็นพระพุธ มีสีกายเป็นสีแก้วมรกต

พระพฤหัสบดี ตามตำนานว่า พระอิศวรร้ายพระเวทให้พระฤาษี ๑๔ คน กลายเป็นผงแล้วเอาผ้าสีแดง (Bright Red Orange) ห่อผงนั้น ประพรมด้วยน้ำอมฤต ก็บังเกิดเป็นพระพฤหัสบดี มีสีกายเหมือนสีผ้าที่ห่อ

พระศุกร์ ตามตำนานว่า พระอิศวรร้ายพระเวทให้โค ๒๑ ตัว กลายเป็นผง แล้วห่อด้วยผ้าสีน้ำเงินหรือสีคราม (Light Indigo Blue) ประพรมด้วยน้ำอมฤต ก็บังเกิดเป็นพระศุกร์ มีสีกายกล่าวไว้ต่าง ๆ กัน แต่ตามภาพเขียนเป็นสีคราม

พระเสาร์ ตามตำนานกล่าวว่า พระอิศวรร้ายพระเวทให้เสือ ๑๐ ตัว กลายเป็นผงแล้วห่อด้วยผ้าสีดำหลัว (Dark Brown Sepia) ประพรมด้วยน้ำอมฤต ก็บังเกิดเป็นพระเสาร์มีสีกายเป็นสีดำคล้ำ

ตามตำนานที่กล่าวมานี้ จะเห็นว่าสีกายของเทวดาทั้ง ๗ เป็นสีเดียวกับผ้าที่ห่อ และเมื่อชื่อของเทวดาเหล่านั้นมาใช้เป็นชื่อวัน สีประจำวันนั้น ๆ ก็เป็นสีกายของเทวดาที่เป็นชื่อวันนั่นเอง คือ

วันอาทิตย์	- สีแดง
วันจันทร์	- สีเหลือง
วันอังคาร	- สีชมพู
วันพุธ	- สีเขียว
วันพฤหัสบดี	- สีแดง
วันศุกร์	- สีน้ำเงินหรือสีฟ้า
วันเสาร์	- สีดำหรือสีม่วง

นอกจากสีกายของเทวดาดังกล่าวแล้ว ยังมีตำราบางแห่งที่กล่าวถึงเทวดาทั้ง ๙ องค์ว่าทรงภูษาสีต่าง ๆ กันดังนี้

พระอาทิตย์ ทรงภูษาสีแดง พระหัตถ์ถือพระขรรค์ ทรงราชสีห์เป็นพาหนะ (ตามรูปเขียนบางที่ถือดอกบัวทั้ง ๒ หัตถ์)

พระจันทร์ ทรงภูษาสีขาว ถือพระขรรค์แก้ว ทรงม้าขาวเป็นพาหนะ

พระอังคาร ทรงภูษาสีชมพู ถือพระขรรค์และอาวุธอย่างอื่น ทรงควายเป็นพาหนะ

พระพุธ ทรงภูษาสีเขียว ถือขอช้างทรงช้างเป็นพาหนะ

พระพฤหัสบดี ทรงภูษาสีเหลือง ถือไม้เท้า ทรงกวางเป็นพาหนะ (ตามรูปเขียนถือกระดานเขียนหนังสือเพราะเป็นครู)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระราชู ทรงภูษาสีม่วงคล้ำ ถือกทาทรงนกชุกเป็นพาหนะ (ตามรูปเขียนทรงครุฑ)
พระศุกร์ ทรงภูษาสีน้ำเงินอ่อน ถือกไม้เท้า ทรงวัวเป็นพาหนะ
พระเกตุ ทรงภูษาสีทอง ถือกพระขรรค์ทรงพญานาคเป็นพาหนะ
เทวดานพเคราะห์ตามที่กล่าวนี้ จะเห็นว่าใช้สีต่างไปบ้างบางองค์ และการเรียงลำดับก็
เป็นไปตามแบบโหราศาสตร์

สีเสื้อผ้าที่ใช้แต่งกาย

เมื่อมีสีประจำวันเกิดขึ้น ก็มีความเชื่อในเรื่องสีตามมา คนที่เกิดวันใดก็ถือเอาสีประจำ
วันนั้นเป็นสีมงคลประจำตัว เช่น เกิดวันศุกร์ ก็ถือเอาสีฟ้าหรือสีน้ำเงินอ่อนเป็นสีประจำตัว เป็นสี
วันเกิด เสื้อผ้าที่ใช้จึงพยายามหาสีประจำวันเกิดไว้ แต่จะใช้ทุกวันก็น่าเบื่อ จึงเกิดความนิยมให้มี
การสลับสีกันบ้าง ในสมัยโบราณ ผู้หญิงจะนุ่งสีตามวัน แต่หม่มผ้าอีกสีหนึ่ง มีแบบอย่างดังนี้

วันอาทิตย์	-	นุ่งแดงหรือสีลิ้นจี่ หม่มสีนวลหรือสีใคก่อน
วันจันทร์	-	นุ่งเหลือง หม่มน้ำเงินอ่อน
วันอังคาร	-	นุ่งชมพูหรือสีเมล็ดมะปรางหม่มสีใค
วันพุธ	-	นุ่งเขียว หม่มชมพูหรือเหลือง
วันพฤหัสบดี	-	นุ่งแสด หม่มเขียวอ่อน
วันศุกร์	-	นุ่งน้ำเงิน หม่มเหลือง
วันเสาร์	-	นุ่งม่วงดำ หม่มใค

การใช้เสื้อผ้าตามสีประจำวันนั้น บางครั้งก็ถือผิดกัน เช่นในเรื่องสวัสดิรักษาของ
สุนทรภู่ ได้กล่าวถึงสีของบางวันต่างออกไปคือ

“อังคารม่วงช่วงงามสีครามปน
เป็นมงคลชติยาไมราดี
เครื่องวันพุธสุดดีที่สีแสด
กับเหลืองแปดปมประดับสลบสี
วันพฤหัสบดีเครื่องเขียวเหลืองดี”

ดังนี้ จะเห็นว่า การใช้สีประจำวันต่างกับตำราที่กล่าวมาแล้ว คือของสุนทรภู่ วันอังคาร
ใช้สีม่วงคราม วันพุธใช้สีแสด วันพฤหัสบดี ใช้สีเขียวปนเหลือง

สิ่งที่ใช้ในวันพุธออกจะแปลกกว่าทุกวัน คือแบ่งเป็นพุธกลางวันกับพุธกลางคืน มีเรื่อง
เล่ากันมาว่า ครั้งหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จะเสด็จพระราช
ดำเนินไปในงาน ๑ แห่ง ซึ่งตรงกับวันพุธกลางคืน จึงมีรับสั่งถามพระญาณเวทเจ้ากรมโหรหลวงใน
สมัยนั้นว่า “วันนี้ฉันจะนุ่งผ้าสีอะไร”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณพระญาณเวทกถาจารย์บวชอยู่ว่า “ทรงพระภูษาสีดอกตะแบก ซึ่งตรงกับสีของราหู พระพุทธเจ้าข้า”

นี่ก็เป็นเรื่องแสดงว่า เฉพาะวันพุทธนั้นใช้สองสี กลางวันใช้สีเขียวเป็นส่วนมาก แต่กลางคืนกลับไปใช้สีดอกตะแบกหรือสีม่วงคล้ำ

วันพฤหัสบดีก็ใช้สีไม่ตรงกันอีก ตามตำราโหราว่าใช้สีเหลือง และตำราอื่น ๆ ใช้สีแดงก็มี ส่วนกรมภูษามาลา ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ให้ใช้สีน้ำเงิน อ้างว่าได้ใช้สีน้ำเงินมาตั้งแต่ครั้งแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชแล้ว

สีที่ใช้ต่างกันอีกสีหนึ่งคือสีประจำวันศุกร์ ซึ่งตามปกติใช้สีน้ำเงินหรือสีฟ้า แต่ทางกรมภูษามาลาให้ใช้สีเหลือง โดยกล่าวว่าเป็นตำราที่ถือกันมาแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา อย่างไรก็ตาม การใช้สีประจำวันของบุคคลธรรมดาทั่ว ๆ ไป จะใช้ตามสีประจำวันทีกล่าวมาแล้วในตอนต้น ส่วนสีที่ต่างกันไปของโหรและกรมภูษามาลานั้น เป็นเรื่องของทางราชการในพระราชสำนัก

สีที่เป็นมงคลและไม่เป็นมงคลของบุคคลที่เกิดในวันต่าง ๆ

ตามคตินิยมของคนไทย สีที่เป็นมงคลจะเป็นสีที่สดสวย มองดูแล้วสบายตาสบายใจ ฉะนั้น ในงานมงคลจึงห้ามแต่งสีที่ดูแล้วเศร้า หรือหดหู่ใจ เช่น ห้ามแต่งสีม่วงและสีดำไปในงานแต่งงาน หรือแม้แต่ไปเยี่ยมคนเจ็บไข้ได้ป่วยที่มีอาการหนัก

นอกจากนี้ สีบางสีที่ใช้ประจำวัน ก็มีทั้งสีที่ถูกโฉลก คือ เป็นมงคล และไม่เป็นมงคล เพราะสีของบางวันเป็นสีกาลกิณีกับผู้ที่เกิดในวันนั้น ๆ จะขอเปรียบเทียบให้เห็นสีที่เป็นมงคลและไม่เป็นมงคล ดังต่อไปนี้

วันอาทิตย์	- ตามปกติใช้สีแดง ถ้าจะใช้สีอื่น ก็ควรเป็นสีเขียวซึ่งเป็นศรี และสีชมพูเป็นเดช ส่วนสีฟ้าและสีน้ำเงินห้ามขาดเพราะเป็นสีกาลกิณี
วันจันทร์	- ตามปกติใช้สีเหลือง สีเขียวเป็นเดช สีดำเป็นศรี ห้ามใช้สีส้ม
วันอังคาร	- ตามปกติใช้สีชมพู สีดำเป็นเดช สีเหลืองเป็นศรี ห้ามใช้สีขาว สีเงิน
วันพุธ	- ตามปกติใช้สีเขียว สีเหลืองเป็นเดช สีม่วงเป็นศรี ห้ามใช้สีชมพูและสีม่วงแดง
วันพฤหัสบดี	- ตามปกติใช้สีแดง สีน้ำเงินเป็นเดช สีส้มเป็นศรี ห้ามใช้สีดำ สีม่วงคล้ำ หรือสีน้ำเงินเข้ม
วันศุกร์	- ตามปกติใช้สีฟ้าหรือสีคราม สีขาวเป็นเดช สีชมพูเป็นศรี ห้ามใช้สีม่วงเม็ดมะปราง
วันเสาร์	- ตามปกติใช้สีดำ สีม่วงเป็นเดช สีน้ำเงินเป็นศรี ห้ามใช้สีเขียวทุกชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถ้าถือตามหลักนี้ การใช้สีประจำวันหรือสีประจำวันเกิดก็มีให้เลือกถึง ๓ สีเพราะสีที่เป็น
เดชหรือเป็นศรี ก็ส่งเสริมสง่าราศี ให้แก่ผู้ใช้ทั้งสิ้น ส่วนสีที่ไม่ดีหรือเป็นกาลกรรณิกก็ไม่ควรใช้

สีไว้ทุกข์

ประเพณีการแต่งกายไว้ทุกข์ของคนไทยในสมัยโบราณ ใช้เสื้อผ้าที่มีสีต่างกันตามลำดับ
อายุของเครือญาติ และความเคารพนับถือรักใคร่ สีที่ใช้มีอยู่หลายสี คือ สีดำ สีขาว และสีม่วงแก่
หรือน้ำเงินแก่ ตามปกติแล้วถือเป็นธรรมเนียมว่า ผู้ที่จะแต่งกายสีดำจะต้องเป็นผู้ที่มีอายุแก่กว่า
ผู้ตาย ส่วนสีม่วงแก่หรือน้ำเงินแก่นั้น เป็นสีที่ใช้ได้ทั่ว ๆ ไป สำหรับผู้ที่มีได้เป็นญาติกับผู้ตาย

ในบางกรณี การแต่งสีขาวก็มีข้อยกเว้นเช่นเมื่อครั้งรัชกาลที่ ๑ พ.ศ. ๒๓๕๑ พระราช-
ทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าลูกเธอกรมขุนศรีสุนทรเทพ ในครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธ-
ยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงบัญชาลายพื้นขาวทุกวัน คำรับว่า “ลูกคนนี้รักมาก ต้องนุ่งขาวให้” ต่อ
มาในรัชกาลที่ ๓ เมื่อกองพระเมรุพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นอัปสรสุดาเทพ พ.ศ. ๒๓๘๘ พระบาท-
สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระบัญชาขาวอีกเหมือนกัน เพราะพระราชธิดาพระองค์นี้เป็นที่ทรง
พระเสน่หาของพระราชบิดาเป็นฉะนั้น สีขาวที่ใช้ในการไว้ทุกข์ จึงเป็นสีที่แสดงความรักความอาลัย
ได้อีกอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ ตามประเพณีไทยโบราณผู้ที่จะไปเฝ้าพระบรมศพที่พระมหาปราสาททุกคน
จะต้องนุ่งขาว ไม่มีใครแต่งดำ

ในสมัยรัชกาลที่ ๔ มีเรื่องกล่าวว่า เมื่อครั้งพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้า-
ลูกเธอ เจ้าฟ้าจันทรมณฑล (๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๐๖) โปรดฯ ให้พระบรมวงศานุวงศ์และ
ข้าทูลละอองธุลีพระบาทนุ่งผ้าดำเป็นการไว้ทุกข์ ภายหลังมีผู้เห็นชอบ ได้ถือเป็นธรรมเนียมสืบมา
และถือกันต่อมาอีกว่า ถ้าเป็นแต่ทุกข์โศกเล็กน้อยหรือผู้น้อยล่วงลับไป ผู้ที่มีอายุแก่กว่าก็ไว้ทุกข์
เป็นการสังเขป ใช้ผ้าดำกว้างประมาณ ๖-๗ นิ้วพันแขนซ้าย ในปัจจุบัน ได้ถือว่าการแต่งกายสีดำ
เป็นสีไว้ทุกข์โดยทั่ว ๆ ไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้